

ÖVNING: Hur ser vi på risker?

Syftet är att lyfta fram och fundera över olika sätt att se på risker. Det här är en så kallad värderingsövning. Deltagarna får ta ställning till en rad påståenden, det finns inget rätt eller fel och alla uttrycker sin åsikt för stunden med möjlighet att ändra sig. Det är en aktiv övning som ofta upplevs som en rolig energihöjare. Ett extra plus är att man får röra på sig. Det krävs inte att du som utbildningsledare förklarar så mycket för deltagarna utan övningen vinner på att komma igång så fort som möjligt.

SÅ HÄR GÅR DET TILL

Deltagarna sitter på stolar i en ring. En stol ska vara tom. Du som utbildningsledare läser ett påstående i taget (se rubriken Förslag på påståenden). Alla som instämmer reser sig upp, går över golvet och byter stol. Den som inte instämmer eller inte hinner/vill ta ställning sitter kvar. Efter varje påstående får ett par deltagare kort motivera sitt ställningstagande: Varför valde du att sitta kvar/byta stol? Tanken är att du som ledare ska försöka hålla ett högt tempo och sätta stopp för diskussioner och långa utvecklingar.

Om ni har ont om plats kan en variant på övningen vara att deltagarna ställer sig upp eller sitter kvar, istället för att byta stol eller sitta kvar. Tillåter lokalen stolar i ring är det att rekommendera då det ger en annan upplevelse. Övningen fungerar bäst om deltagarna är minst åtta stycken. Den går även att genomföra med färre deltagare men ger då inte riktigt samma energi men kan fortfarande fungera som en bra uppvärmning inför en diskussion.

ATT TÄNKA PÅ

- Värderingsövningar är inte diskussionsövningar.
- Uppmuntra samtal men stoppa ifrågasättande och diskussioner.
- Ingen får angripa någon annans åsikt.
- Det är okej att ändra sig och byta åsikt.
- Det är okej att inte veta vad man tycker.
- Undvik att förklara påståenden, låt deltagarna själva ta ställning till vad de hör och göra sina egna tolkningar.

AVSLUTA MED EN GEMENSAM REFLEKTION

I övningen får deltagarna möjlighet att titta närmare på sina egna och andras attityder till risker. Våra attityder och värderingar kan dölja potentiella risker och vi upptäcker inte faran därför att den blivit ett naturligt inslag i vardagen på jobbet. Planera därför så att ni hinner med en avslutande reflektion där ni kan diskutera olika erfarenheter. Förslag på reflektionsfrågor:

- Spontana tankar? Känner vi igen oss? Var det svårt/lätt att ta ställning?
- Har vi fler exempel på liknande attityder och värderingar som förekommer på vår arbetsplats?
- Hur kan det komma sig att den här typen av attityder och värderingar uppstår?

FÖRSLAG PÅ PÅSTÅENDEN

Formulera egna påståenden som passar er verksamhet eller använd några av följande förslag. Ett lagom antal kan vara mellan 10 och 15 påståenden. Börja med ett övningsexempel för att försäkra dig om att alla förstår, till exempel: Glass är gott!

- Man får räkna med väldigt hög ljudnivå på arbetsplatsen när man jobbar med... [fyll i det som passar]
- Vi behöver inga höj- och sänkbara bord, våra vanliga bord har ju fungerat bra i alla år.
- När det är för kallt på jobbet är det bara att sätta på sig en tröja till.
- Förr eller senare blir man skadad i tjänsten. Det får man räkna med.
- Arbetet är fullt av risker. Det får man räkna med.
- Det är ingen fara, det ingår i arbetet att jobba väldigt mycket.
- Rutinerna är inte uppdaterade, men det är ingen fara för vi som har erfarenhet vet ju ändå hur vi ska göra.
- Vi orkar sällan använda vår skyddsutrustning för den passar så dåligt.
- Det luktar mögel i våra lokaler men det får man räkna med när huset är så här gammalt.
- Våra hjälpmedel för tunga lyft används inte så ofta, det går ju så mycket snabbare utan dem.
- Vi är så kompetenta så vi behöver inte... [fyll i det som passar]
- Vi är så erfarna så vi behöver inte... [fyll i det som passar]

- Obekväma arbetstider får man räkna med i det här jobbet.
- Hög arbetsbelastning är en oundviklig del av det här yrket.
- Det är svårt att hinna ta paus under dagen, men så är det ju om man jobbar med... / som... [fyll i det som passar]
- Vår höga personalomsättning beror helt enkelt på att alla som inte klarar av det här arbetet slutar.
- Om man blir hotad av en patient/klient/brukare/elev/anhörig/kund har man troligtvis agerat oprofessionellt och får skylla sig själv.
- När man fattar obekväma beslut får man räkna med lite hot.
- Det här jobbet är psykiskt påfrestande. Det är bara så det är.
- Avlastande samtal och krisstöd är inte lika viktigt för oss som har lång erfarenhet.
- Det är ingen fara, det ingår i jobbet att utsättas för verbalt eller fysiskt hot från patienter/klienter/ brukare/elever/anhöriga/kunder.
- Det är ingen fara, det ingår i jobbet att bli hotad av patienter/klienter/ brukare/elever/anhöriga/kunder via sms, mejl och sociala medier.
- Mobbning!? Nej, det händer aldrig på vår trevliga arbetsplats.
- Många säkerhetsrutiner är ett hinder för att jobba effektivt.
- För att jobba i det här IT-systemet/med den här programvaran krävs det att man är på bra humör och har gott om tid.
- När vi har för många patienter löser vi det genom att använda korridorer eller förråd och det brukar ju gå bra.
- Det är ingen fara att träffa klienten själv eftersom vi känner varandra.
- I högstadieskolor får man räkna med att det finns ett gäng stökiga elever.